

MARIBORSKI

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 6⁵⁰ mesečno.
četrtletno K 19⁵⁰.
Ce pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 6⁵⁰. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik opoldne.

Posamezna številka stane 40 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Ustanovitev mariborske podružnice „Jugoslovenske Matice“

Kakor po vsej naši prostrani državi, tako se je vršila včeraj tudi v našem Mariboru slovesna ustanovitev »Jugoslovenske Matice«. Prireditev je bila za naše mesto naroden dogodek prve vrste, kajti toliko slovenskega ljudstva doslej Maribor še ni videl na svojih ulicah. Že kmalu po deveti uri so se jeli zbirati okrog Narodnega doma prvi ljudje, korporacije in društva, da pokažejo svetu, da razumejo oni velikanski pomen, ki ga bo imela za ves naš troimeni narod naša prva skupna obrambna trdnjava »Jugoslovenska Matica«.

Ko je ob 10. uri g. prof. Ribarič otvoril ustanovni shod, je bila velika dvorana Narodnega doma tako polna, kakor še skoro nikoli. Pa tudi galerije, mala dvorana ter stopnišča so bila napolnjena do zadnjega kota občinstva, ki ni našlo prostora v premajhni dvorani. G. prof. Ribarič je orisal, kot predsednik pripravljalnega odbora »Jugoslovenske Matice« podružnice Maribor, na kratko zakaj se to društvo ustanavlja in kakšna bo njegova naloga. Dosegli smo svobodo, je rekel, toda ne še vsi. Tam doli ob sinji Adriji, in tam gori ob tužni Zili je še na stotisoče naših najdražjih bratov, ki ječe v težkih rob-skih verigah. To je naša velika narodna rana, katero zaceliti bo prva naloga naše bodočnosti. Niso še padle v Parizu zadnje kocke, toda vkljub temu vemo danes že popolnoma gotovo, da za vse naše zaslužnjene brate ni rešitve. Toda to nas ne sme potreti, kajti to, kar bo določila mirovna konferenca, to ne bo trajno, to bo le začasno, kakor je bilo začasno vse, kar je doslej ustvaril imperijalizem.

Dalje je očrtal na kratko, kaj pomenijo za nas oni izgubljeni kraji, kjer se je rodil in pel naš narodni pevec-ljubljeneč Simon Gregorčič.

V jedrnatih in prepričevalnih besedah je predočil zbranemu občinstvu trpljenje naših bratov, nad katerimi vlada kruti, brezobzirni Lah. Kako propada kultura, kako propada morala, kako propada gospodarstvo in blagostanje tam, kjer je poprej cvetelo najbujnejše, najlepše življenje. Lah so zaprli v zasedenem ozemlju 123 slovenskih in hrvaških ljudskih šol ter prepovedali pouk vsem šolam naše stare Ciril-Methodove šolske družbe. V Trstu so zaprli od štiridesetih ljudskih šol celih dvaindvajset, le v skrajni okolici so jih dovolili še par, pa še v tistih se vzgajajo slovenski otroci v najhujšem, nam sovražnem,

laškem duhu. V mestu samem pa so dovolili eno samo privatno ljudsko šolo, katero mora posecati sedaj 1300 otrok, tako, da jih pride na en sam razred včasih po 120 in še več. Nad tisoč otrok pa je sploh brez šole in brez vsakega šolskega pouka. Še slabše je na Goriškem, a osobito v mestu samem, kjer so končno v zadnjem času dovolili na eni sami šoli do tretjega razreda slovenske paralelke. Pa tudi po drugih krajih ni mnogo bolje. O srednjih šolah v slovenskem, oziroma srbohrvaškem jeziku ni niti govora. V Tolminu so sicer otvorili nekak nadomestek slovenskega učiteljišča, katerega pa vodi laški ravnatelj in na katerem podučujejo skoro sami laški profesorji.

Istotako brezobzirno postopajo tudi v cerkvi. Po Istri nameščajo v čisto slovenske in hrvaške vasi italijanske duhovnike, ki ne razumejo ljudstva, a ljudstvo ne razume njih. Značilno pa je, da so ti laški dušni pastirji največje propalice, ki so doslej živele jako obskurno življenje po laških mestih. Nek višji duhovnik se je izrazil o priliki pritožbe, da se ljudstvo niti spovedati ne more, ker se ne more sporazumeti s tujim spovednikom, da jim bo odvzel svete zakramente za toliko časa, dokler se ne bodo naučili italijansko. Slovenskega škofa tržaškega, dr. Karlina so odstranili na način, ki je tudi za Sv. Stolico najsramotojši. Tako hočejo laški imperijalisti celo potom cerkve potujčiti naš narod v Primorju.

Lahi pa upropaščajo tudi gozdove, tako, da bodo naše primorske gore, kmalu gole. Sedanji kulturonošci uporabljajo iste metode, kakor so jih nekoč njihovi benečanski predniki, ki so oropali in upropastili naš Kras.

Toda naš narod tudi v teh bridkih časih in kljub vsemu terorju ne klone, ampak ostaja trdno zvest svojemu prepričanju in svojemu jugoslovenskemu pokolenju, jeziku in narodu.

Rešili smo se dveh, treh sovražnikov, toda ostal nam je še eden, mogočen. S skupnim delom in s podpiranjem »Jugoslovenske Matice« pa bomo končno premagali tudi tega poslednjega.

Govornik je apeliral posebno na štajerske Slovence, ki so bili v prejšnjih časih sami tako oster naroden boj, naj sedaj, ko je za nje ta boj tako častno končan, posvetijo vse sile jugu. Vse naše delovanje, vseh delov in vseh bratov se mora osredotočiti proti naši najvažnejši točki, proti zaslužnjemu

Primorju. Končno mora naše skupno in nemurno delo premagati tudi laški velekapitalistični imperijalizem, ki ima v vsej zgodovini primerno samo v nekdanjem madžarskem. Toda, kakor je strit ogrski, tako bo prej ali slej tudi italijanski. Zato se moremo vsi učlaniti v »Jugoslovensko Matico«. Njegov govor je zahljučil buren aplavz zbrane množice.

Na to je prečital g. prof. Voglar izvleček iz pravil »Jugoslovenske Matice«, nakar so se vršile volitve podružničnega odbora.

V odbor so bili enoglasno izvoljeni: za predsednika g. prof. Ribarič, za prvega tajnika dr. Ferdo Müller, za drugega tajnika dr. Leopold Lenard, za prvega blagajnika posojilnični tajnik Novak, za drugega blagajnika bančni uradnik Skaza, za odbornike gospa dr. Lipoldova, prof. dr. Pivko ter prof. dr. Juvan, za namestnike pa gdčna Mara Baranova, Ivan Roglič ter dr. Škapin.

Po izvolitvi odbora je zapel moški zbor »Glasbene Matice« našo jadransko himno »Buči, buči morje Adrijsko...«

Zaključni govor je govoril g. dr. Müller. V svojem prekrasnem govoru se je spominjal našega sto in stoletnega boja za svobodo, povdarjal, da smo v boju rojeni in zato nam tudi ta novi boj, ki nam ga je usilil Pariz, ne bo pretežak. In ta naš neizprosni boj bo trajal toliko časa, dokler ne bodo padle one nenaravne meje, ki nam jih je usilil surov zapadni imperijalizem. »Jugoslovenska Matica« nam mora biti ono, kar je otrokom prava mati, zato ji bomo morali posvečati vso svojo ljubezen, skrb in delo. Končno je pozval zborovalce naj gredo ven na ulico, kjer sije jasno pomladansko solnce. Tako bo izšel enkrat tudi zaslužjen del našega naroda iz teme ven na solnce, v novo življenje svobode. Vera v tisti dan klije v naših srcih tako, kakor klije tam zunaj pomladanska narava.

Po burnem aplavzu in živio-klicih se je usula vsa ogromna masa občinstva ven na ulico, kjer se je razvil impozanten sprevod.

Sprevoda, ki se je pomikal po Kopališki ulici na Aleksandrovo cesto, od tam pa dalje po Slovenski ulici, Gosposki ulici, Šolski ulici, Slomškovem trgu ter Stolni ulici na Glavni trg se je udeležilo dijaštvo z zastavami, šolska mladina, Sokoli, Orli, begunci z napisi neodrešenih krajev, razna društva in korporacije ter ogromna množica zavednega meščanstva in okoličanov. V sprevodu je

igrala godba južnih železničarjev; pela pa je »Glasbena Matica«.

Na Glavnem trgu, pred magistratom se je sprevod ustavil, nakar je govoril z balkona magistrata g. vladni komisar, dr. Josip Leskovar, ki je v svojem govoru pozdravljaj ustanovitev »Jugoslovenske Matice«, se spominjal neodrešenih bratov ter želel mlademu društvu najlepši uspeh in razvoj.

Po govoru g. komisarja je zapela »Glasbena Matica« naše narodne himne, godba pa je zaigrala koračnico »Naprej zastava Slave...« nakar so se manifestanti razšli. Bil je ravno poldan.

Ta manifestacija je pokazala, da se naše ljudstvo zaveda velikega pomena naše prve obrambne organizacije »Jugoslovenske Matice«. Naj pokaže sedaj, po tej impozantni manifestaciji, to tudi z delom. Za slavnostjo se pričinja delo, resno, smotreno in neumorno delo, ki potrebuje za končni uspeh vse naše moči in vsakega posameznika. Zatorej Slovenci, Jugosloveni — na delo! Naj živi, naj raste in procvita naša najdražja — »Jugoslovenska Matica!«

Dnevne vesti.

„Kdo je naroden?“ Dve begunki sedita v vagonu in med njima se razvije živahen pogovor, ki dokazuje, kako se naši ljudje zavedajo svoje dolžnosti. Prva begunka pripoveduje svoje križe in težave in dokazuje, da je treba zdaj vsem beguncem iti domov. Druga ji ugovarja, češ, kdor je naroden, ta ne pusti svojih otrok potujčiti. Prva begunka pa dokazuje nasprotno, da je treba rešiti zemljo, češ zemlja je naša, četudi so tam Italijani in matere bodo poskrbele zato, da se otroci ne potujčijo. Ako bo tam čez 20 let plebiscit, kdo bo glasoval za Jugoslavijo, če se mi ne vrne domov. Zato, kdor je naroden, gre domov. Prestali smo že toliko, bomo že še to vzdržali, saj enkrat mora priti osvobodjenje. — Tako dokazuje preprosta žena; ves vagon poslušaja njene besede in se čudi njeni vstrajnosti v borbi za domačo zemljo in za svoj rod.

Žalosten pojav. V zadnjem času kar mrgoli po naših gostilnah, kavarnah in tudi po ulicah šolske mladine, ki prodaja cvetje. Včasih se klatijo taki mladi prodajalci okrog že ob poznih nočnih urah. Za izkupiček si

R. Rehar.

Razvoj ruskega boljševizma.

(Dalje.)

S padcem centralnih držav je zadobilo splošno mišljenje o boljševikih čisto novo smer. Jelo se jih je smatrali za fantaste, ki hočejo reformirati človeštvo, na način, ki je bil doslej popolnoma nepoznan. Ko pa je par mesecev potem zajel boljševiški vihar tudi Madžarsko ter jel buditi ogromne sile nemškega proletarijata, se je polastil človeštva strah, kaj bo. Takrat je dosegla boljševiška revolucija najvišjo točko, odkoder se je jela polagoma zopet spuščati v nižino. Madžarski in nemški boljševizem sta zamrla, ostal je samo še ruski. Človeštvo si je od-dahnilo.

Med tem časom so jeli vstajati na Ruskem različni generali: Kolčak, Denjikin, Judenič, Petljura, ki so zbrali okrog sebe vse one ruske elemente, ki se niso hoteli pridružiti boljševiškim prevratnikom, temveč želeli postaviti Rusijo na solidno demokratično stališče. Te čete, katerim so se pridružili tudi različni slovanski vojni ujetniki, ki so še ostali v Rusiji, so se rekrutirale večinoma iz inteligence ter pripadnikov takozvane bivše stranke kadetov. Te generale in njihove armade so jele podpirati gmotno in moralno tudi nekatere ententne velesile, toda

kupujejo potem navadno različne sladkorije in druge take stvari ali, pa hodijo v kino. Mislimo, da to na otroški značaj, na vzgojo in moralno ravno preveč dobro ne vpliva; radi tega se nam zdi, da bi bilo najbolje, če bi poklicani faktorji, pred vsem pa starši ter učitelji poskrbeli, da se ta škodljiva navada prepove. Ker če bo šlo tako dalje, smo lahko res v skrbeh za našo bodočo generacijo.

Neverjetno. Zgoraj omenjamo, kako prodajajo otroci še v poznih nočnih urah cvetlice; neki izletnik pa nam pripoveduje še bolj žalosten slučaj, kam se izgublja naša mladina. V Lajtersbergu, blizu opekarne, se klati troje ali četvero negodnih dečkov, ki čakajo na potnike, se jim približajo, pokleknejo prednje ter jih prosijo miloščine. Če jim slučajno nič ne dajo pa jih začnejo zasramovati ter metati za njimi kamenje. Vojnja je demoralizovala našo mladino, to vemo, toda vojnja je končala in sedaj je čas, da se popravi, kar se je zgrešilo. Iz mladih beračev bodo postali postopači, delatnrzneži tatovi in sploh ljudje sposobni za vse. Ti mladi zaslepljeni dečki se ne zavedajo svoje žalostne bodočnosti, zato pa je treba, da jih kedo o tem pouči. V prvi vrsti je to dolžnost staršev in učiteljev, če hodijo še v šolo.

Jelna Cjene. Pred vhomom gostilne Neubauer v Lajtersbergu se solnči nek izvesek, ki vkljub temu, da je v našem Mariboru mnogo culokaferskih napisov, vendarle nima para. Izvesek označuje menda jedilne cene, ako pomeni culukaferski napis „Jelna Cjene“ res to. Pod tem debelejšim napisom so označena menda jedila in cene, toda kakšne jedi so to, ni mogoče pretolmačiti, ker se v culukafersčini še ne počutimo tako domače. Zahtevamo od gostilne Neubauer, da dofični nestvor, že radi estetike nemudoma odstrani. Občinstvu pa, ki ne zna culukafersčine svetujemo naj ne hodj v ono gostilno.

Himen. V nedeljo dne 14. t. m. se je vršila v baziliki Matere milosti poroka g. Lavoslava Habjaniča z gospd. Leniko, roj. Šulerjevo. Kot priče sta fungirala g. vinarški ravnatelj Puklavc ter g. kletarski nadzornik Zabavnik. Bilo srečno!

Upravni svet „Mariborske tiskarne d. d. v Mariboru“, ki je bil izvoljen na ustanovnem občnem zboru dne 6. marca t. l., je izvolil za predsednika g. Hinka Pogačnika, tovarnarja v Rušah, za podpredsednika pa g. dr. Franja Lipolda, odvetnika v Mariboru. Ostali člani upravnega sveta so: gg. Lovro Petovar, veleposestnik v Ivanjkovcih, Fran Voglar, profesor v Mariboru, Ivan Šostarič, trgovec v Mariboru, Fran Pišek, tajnik Posojilnice v Mariboru, Vilko Weixl, trgovec v Mariboru, Janko Pa-

ta pomoč je bila premajhna, da bi zadostovala potrebam vojske, ki naj bi zrušila boljševike, ki so se med tem časom močno utrdili. Nekaj časa je izgledalo, kakor da hoče ententa oficijelno priznati vlado generala Kolčaka za edino postavno vlado ruske države; toda do tega radi raznih pomislekov vendar ni prišlo.

Ti generali, ki so priznali Kolčaka za vrhovnega poveljnika vse ruske bele garde, so imele nekaj časa uspeh. Armada generala Kolčaka je stala samo še 80 vrst od Moskve, sedeža sovjetske vlade, Judenič pa je dosegel s svojimi četami že predmestja Petrograda samega, da, raztresle so se celo vesti, da je Petrograd že padel, kar pa se ni potrdilo. Vsa znamenja so kazala, da so boljševizmu tudi na Ruskem dnevi šteli in nekateri proroki so hoteli že vedeti dan, ko se popolnoma zruši. Nenadoma pa, ko ni nihče pričakoval je vsplamtel boljševiška moč znova v takem zanosu, da si začuden svet, ki je slišal o boljševikih dan na dan, kako so šibki, ni mogel tega raztolmačiti. Trockij je pričel ofenzivo proti beli gardi in že v nekaj dneh so bile ruske meščanske armade čisto poražene.

General Kolčak, ki je stal, kot rečeno, samo še 80 vrst oddaljen od Moskve, je napravil v enem tednu umik, ki presega vse v zgodovini doslej poznane; izpred Moskve se

hernik, veleposestnik v Rušah, Jakob Zdravec, paromlinar v Središču in Feliks Robič, posestnik v Limbušu. V nadzorstvu delniške družbe so: gg. Anton Kolenc, veletržec v Celju, dr. Radoslav Pipuš, odvetnik v Mariboru, Ivan Veselič, trgovec v Ormožu, dr. Fran Irgolič, odvetnik v Mariboru in Ivan Kejžar, ravnatelj „Balkana“ v Mariboru. Upravni svet je imenoval za ravnatelja tiskarne g. Stanka Detela.

Organizacija vojnih invalidov, sirot in vdoy uraduje za naprej v pondeljek, sredo in soboto od 8—11 ure dopoldan in od 2—5 popoldan, Koroška cesta 27.

Shod Demokratske stranke v Celju, ki se je vršil 21. t. m., je zelo lepo uspel. Velika dvorana Narodnega doma je bila polna. Poročali so gg. minister dr. Kramer in poslanci Džamonja, Ribnikar ter dr. Kukovec. Zborovalci so se soglasno pridružili resolucijam, ki so bile sklenjene na manifestačnih zborovanjih Demokratske stranke v Ljubljani in v Mariboru. Bivši predsednik deželne vlade g. dr. Gregor Žerjav se shoda ni mogel udeležiti, ker je težko obolel.

Občni zbor DJDU v Mariboru in ustanovni občni zbor eventualne zadruge „Samopomoč“ se vrši 25. t. m. ob 9. uri v veliki dvorani Narodnega doma s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora; 2. poročilo računskih preglednikov; 3. sprememba pravil; 4. ustanovitev zadruge.

Podravska podružnica slov. planinskega društva obvešča bivše svoje člane, naj pošljejo 12 K članarine, ako še želijo dalje biti člani društva. Novi člani morajo pridjati 2 K vpisnine. Po sprejemu članarine pošlje društvo izkaznice. Popuste uživajo v društvenih kočah le tisti, ki plačajo članarino do 1. maja.

Ruski kružok ima svojo prih. učno uro v sredo ob 20. zvečer v drž. realki.

Pri tukajšnjem finančnem okrajnem ravnateljstvu prodalo se bode v prihodnjih dneh kakih 38 kg zaplenjenega saharina, osebam, ki so v smislu tozadevnih predpisov za malo prodajo saharina opravičene, oziroma smejo vporabljeni saharin v svojem obrtnem podjetju. Interesenti naj se zglasijo dne 23. in 24. t. m. od 8. do 12. ure pri fin. okrajnem ravnateljstvu, soba št. 38, kjer se jim bodo dala natančnejša pojasnila glede cene itd. Dovoljta za prodajo saharina in obrtne listine je prinesiti s seboj.

Naše konzularno zastopstvo v Gradcu. V Gradcu je ustanovljeno konzularno zastopstvo kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Svoj urad ima v Schubertstraße št. 16, uradne ure za stranke so, razen nedelj in praznikov, od 9. do 12. ure. Za vidiranje potnih listov plačajo Jugosloveni 3 dinarje (15 avstrijskih kron, tujci pa 10 dinarjev (50 avstrijskih kron).

je umaknil notri v — vzhodno Sibirijo, dokler mu ni tudi tam zmanjkalo tal ter je žalostno poginil. Vojske generalov Judeniča, Denjikina, Petljura in drugih so bile popolnoma uničene, tako da danes sploh več ne eksistirajo. Rusija je osvojena in združena pod eno samo vlado. Akcija bele garde se je ponesrečila popolnoma.

Kje tiči vzrok boljševiške sile? Človeštvo, ki so ga različni svetovni listi vedno slepili z boljševiško nemočjo, si tega ne more razložiti in vendar je stvar čisto enostavna, treba samo poznati ruske predvojne razmere. Na Ruskem pred vojno mase še niso imele svoje lastne stabilne politične orijentacije. Politično zavedne so bile le zelo ozke družbe, ki so se delile v štiri glavne stranke v demokratsko-liberalno, v kadetsko-konzervativno v socialno-revolucionarno in v maksimalistično-boljševiško. Prvima dvema strankama je pripadala skoro izključno aristokracija in inteligenca, drugima dvema pa ono proporcijonelno maloštevilno zavedno delavstvo velikih industrijskih mest. Nižje mase delavstva in kmečko prebivalstvo ni imelo nobenega izrazitega lastnega političnega prepričanja, kolebalo je neprestano sem ter tje, kakor je pač slučajno želel caristični sistem.

(Konec prih.)

Iz Prekmurja. Tretja seja sosveta civilnega komisarja za Prekmurje se je vršila dne 17. t. m. — Protestantovski duhovniki v Prekmurju so prosili našo vlado za podporo ter tako priznali Jugoslavijo. Duhovniki so, razen dveh, vsi rojeni Slovenci. — Grofa Macenauerja iz Prosenjakovec so zaprli, ker je tihotapil čez mejo ponarejen denar. — V M. Soboti so zaplenili nekemu trgovcu 75 tisočkronskih bankovcev.

Gozdni požar. Včeraj popoldan so se igrali v gozdu barona Twickla pri Treh ribnikih otroci ter zanetili velik požar, ki je upepelil precejšen del gozda. Ob dveh je pohiteja na lice mesta naša prostovoljna požarna bramba, ki se ji je po štiriurnem neumornem delu posrečilo ogenj omejiti ter zadušiti. Škoda se še ni precenila.

Ropar ustrelil postiljona in oplenil pošto. Na Jezerskem vihu se je dogodil te dni strašen zločin. Dosedaj še nepoznan ropar je namreč zavratno napadel 72letnega postiljona Mateja Stulerja. Ustrelil ga je naravnost v glavo, ga oropal vseh dragocenosti, nato pa pobral še vso pošto, katero je pozneje na begu razmetal po gozdu. K sreči pošta ni imela seboj nobenega denarja. Orožniki so morilca kmalu izsledili. Pobegnil je namreč na koroško stran v pliberški okraj, kjer so ga aretirali in izročili sodišču. S seboj je imel uro, ki jo je ukradel mrtvi žrtvi in pa 1300 K denarja.

Aretilan roparski morilec. Češki listi poročajo, da je bil pretekli teden aretilan v Pragi na brzojavno prošnjo zagrebške policije roparski morilec Alojzij Gojda, ki je lansko leto v Gudovcu pri Bjelovaru umoril in oropal kmeta Martina Bajevića. Gojda so takrat zaprli v vojaške zapore, iz katerih pa se mu je posrečilo pobegniti, nakar se je več mesecev klatil po Ogrskem in v Avstriji in prispel končno na Češko, kjer ga je sedaj v Pragi zasačila roka pravice.

Iz Rač. (Dar.) Gospod Vinko Bachler, graščak v Račjem je daroval o priliki rojstva svojega prvega sina, tukajšnji prostovoljni brambi velikodušen dar 2000 K, za katere se odbor tem potom najiskreneje zahvaljuje. — Slovenci, posnemajte našega severnega brata Čeha.

Kultura in umetnost.

Prvi koncert društvenega orkestra. V soboto je imel naš Maribor koncert, ki ga moremo prištevati med naše kulturne dogodke. Občinstvo je menda slutilo, da se mu obeta izreden umetniški užitek, zato je napolnilo veliko Götzovo dvorano do zadnjega kota. Ta častna udeležba je bila izraz priznanja in zaupanja naši »Glasbeni Matici«, ki je v kratkem času svojega obstoja v Mariboru tako visoko povzdignila našo pevsko in glasbeno umetnost. Ko smo zagledali na odru mnogoštevilni orkester, smo bili v resnici presenečeni in smo se čudili, da zmore naš Maribor tak orkester. Vedeli smo, da je to zasluga dir. Topiča; zato ga je občinstvo veselo pozdravilo, ko je stopil s svojo taktirko pred oder. Videlo se je takoj, da je pod njegovim spretnim vodstvom dosegel orkester tako stopinjo popolnosti, da more podajati prvovrstne skladbe. Program koncerta je bil izbran zelo visoko, posebno prvi del, ki je nam podal dela severnih — mojstrov Griega, Gadca in Čajkovskega; dir. Topiču se je videlo, da živi v svojem svetu in je izvabil iz orkestra vso krasoto in globokost teh severnih pesmi; ugajala je posebno Griegova »Zadnja pomlad« in Gadeov »Scherzo«. Dir. Topiču sta bila poklonjena dva venca. Gospa Lovšetova je nam znana kot naša najboljša koncertna pevka; slišali smo jo lani, toda dvorana Nar. doma ni mogla podati krasote pesmi, ki se lahko razvije po dobro akustični Götzovi dvorani. Tudi gospa Lovšetova si je izbrala visok program, med tem dve popolnoma novi skladbi Lajovica in Škrijanca. Posebno »Beguška pri zibeli« je pesem posebne vrste, ki upliva s svojim bojestnim razpoloženjem.

Čuti se v nji vsa ona ogromna zibel ob Soči, nad katero se sklanja mati-domovina. Gospa Lovšetova je pela vse pesmi z občutkom umetnice, ki podaja vsa čustva pristo in naravno in dosega pri tem popolni uspeh. — Po odmoru je nastopil popolni orkester, ki je napolnil oder. Širšemu občinstvu je bil ta del bližji, ker je bila v njem bolj zastopana južna glasba in naš češki Dvořak. Dvořakova »Humoreska« je bila izvajana tako precizno, da je vzbudila pravo navdušenje in se je morala ponoviti. Gospa Lovšetova je podala tri pesmi, med njimi Griegove »Kozličke«, ki po svoji ljubki pristostnosti nudijo krasen užitek; čustveno radostno in nežno je bilo Cheminadeovo »Polletje«. Gospa Lovšetova je žela za svojo umetnost mnogo priznanja in je na opetovano ploskanje dodala »Kanglico«. Koncert se je zaključil z Dvořakovimi »Slovanskimi plesci«, ki jih je izvajal orkester s krepko notezo in ubrano sigurnostjo. — Bili smo »Glasb. Matici«, dir. Topiču in orkestru v resnici hvaležni za ta lepi večer. — Götzova dvorana je za prvovrstne koncertne prireditve zelo primerna, žal da nima predprostora in garderobe, ki bi odgovarjala velikosti dvorane. To moti posebno pri današnjih razmerah, seveda ni posebno lepo, če se občinstvo rajše odreče umetniškemu užiku, da pride prej na vrsto in s tem moti še druge, ki bi radi nemoteno poslušali do konca. V visokem jeziku pisana razlaga glasbenih točk pa po našem mnenju ni pripomogla k razumevanju umetnosti, dasi smo v tem videli dobro voljo za širšo umetniško vzgojo.

Zadnje vesti. Pogajanja za koncentracijsko vlado.

LDU Beograd: 21. marca. Včerašnja »Epoha« piše: Včeraj dopoldne so se nadaljevali pregovori za sestavo nove vlade. Dr. Smodlaka je predlagal, ker je Protić odbil kandidature dr. Trumbića, za predsednika dr. Pavlovića. Protić tudi te kandidature ni sprejel, kakor tudi ne one g. Cvijića. V tej zagati je Protić predlagal kandidature dr. Smodlake. Drašković je izjavil, da nima ničesar proti tej kandidaturi, da pa je dovoljen uspeh pregovorov odvisen od vprašanja pokrajinskih vlad. Protić ne vidi težkoč v Sarajevem in v Ljubljani, za Hrvatsko pa zahteva, da ostanejo mesta bana, podbana in poverjenikov za prosveto in agrarno reformo rezervirana za parlamentarno zajednico. Drašković je ta predlog odbil in zahteval, da se tudi hrvatska vlada sestavi po principu centralne vlade. Do rezultata ni prišlo. Protić je izjavil na razstanku, da bo sklical danes svoje prijatelje na posvetovanje in da bo takoj dal odgovor.

LDU Beograd, 21. marca. »Tribuna« piše pod naslovom »O koncentraciji«: Pregovori za koncentracijsko vlado se včeraj niso mogli nadaljevati, ker je g. Drašković najprej moral poročati o težkočah glede osebe predsednika nove vlade in hrvatskega bana. Pregovori se bodo nadaljevali. Vprašanje o takozvanih nevtralnih osebnostih pa se bo po vsej priliki odstavilo z dnevnega reda. Zato se je tudi pri demokratih pojavila struja, da se napravi drugačen kompromis, n. pr. da bi bil predsednik iz radikalne stranke, minister za notranje posle pa iz demokratske stranke ali da se predhodno izčistijo vsa vprašanja glede notranje politike, da bi mogla nova vlada na ta način nemoteno izvršiti delovni program, t. j. volitve v poslansko zbornico. Isti list piše dalje pod

naslovom »Delo v parlamentu«: O delu v parlamentu je v glavnem dosežen sporazum. Delavni program je znan ter je bilo nadalje sprejeto, da mora parlament delati prav do volitev, da bi vlada ne bila brez kontrole in da bi se uplivalo na miren potek volitev ter bi se vsaka pristranost takoj morala preprečiti v parlamentu.

Občinske volitve v Zagrebu.

LDU Zagreb, 21. marca. V Zagrebu so bile danes občinske volitve. Agitacija je bila velika. Letakov je bilo 60 vrst. Volitev se je udeležilo 77%, t. j. od 23.290 volilcev jih je glasovalo 17.950. Dobili so: Social, demokratje 1 (284 glasov), nestranska lista 1, hrvatska pučka stranka 2 (790 glasov), komunisti 20 (7011 glasov), frankovci 3 (955 glasov), seljačka stranka Radićeva 1 (449 glasov, izvoljen Radić), radikalci nobenega (110 glasov), hrvatska zajednica 15 (5491 glasov), demokratska stranka 5 zastopnikov (1882 glasov), židje-zionisti 2 zastopnika (496 glasov). Proti volitvam so bili vloženi protesti, ker se ni čuvala tajnost glasovanja, ker so se kupovale volilne izkaznice in ker so komunisti nastopali z nasiljem.

Protiitalijanski pokret v Trstu.

LDU Beograd, 21. marca. Iz Trsta poročajo: V Trstu se pojavlja močen pokret, da bi se takozvana Julijska Benečija odcepila od Italije, da se reši gospodarske propasti. Medtem, ko je genovsko pristanišče preobloženo z delom, je tržaško pristanišče bolj in bolj prazno in prebivalstvo vsega okraja obubožava. Italijanski trgovci (naseljenci) se pripravljajo, da zapuste Trst, ker nimajo posla. Prebivalstvo je uverjeno, da se samo z avtonomijo more rešiti Julijska Benečija in sicer ne iz razloga, kakor žele to avtonomisti D'Annunzievi z »rešitvijo« Reke, temveč z namenom, da se takozvana Julijska Benečija pozneje zedini z Jugoslavijo.

Panislamistična ustaja.

DKU Pariz. (Brezlično.) Panislamistična ustaja je zavzela velike mere. Boj se raztega od Tracije čez Anatolijo do Arabije. Poluradna francoska poročila trdijo, da je ta ustaja v zvezi z vsenemško. Turški polkovnik Joffer Tayer je napadel v Traciji alhirane čete ter se jim uspešno upira. Grške zasedbene čete imajo z njegovo vojsko mnogo truda. V Anatoliji je potisnil Mustafa Kemal italijanske čete čisto do obrežja. Francoske čete pa se v Ciliciji in v zgornjem delu Sirije uspešno upirajo proti turškim nacionalistom. Francoski general Gouraud je nujno prosil za ojačenja.

Položaj v Nemčiji.

Boji v Berlinu.

DKU Berlin, 21. marca. Nocojšnja noč je potekla v notranjem mestu mirno. Le tu in tam je prišlo do posameznih strelcev, ki so se ponavljali vse do jutra. V zunanjih delih mesta severno od Spree je bilo slišati celo noč streljanje iz pušk in strojnic. Med 2. in 3. uro zjutraj je pretresalo zunanje dele močno pokanje min in ročnih granat. Kakor se zatrjuje, so se v bližini pivovarne Bock vršili ostri boji med vladnimi četami ter oboroženim delavstvom, pri katerih je bilo mnogo oseb ubitih in ranjenih.

Včerašnji položaj.

DKU Berlin, 21. marca. Današnji dan je potekel v splošnem mirno. Vladni okraj je še vedno zastražen z vojaštvom. Ukinjenje splošne stavke se doslej še prav malo opazi. Vsled stajke trpi najbolj prehrana. Plinarne počivajo še vedno. Vodovod deluje le v posameznih delih. Položaj stavke je še povsem nejasen.

Položaj v Berlinu.

Berlin, 20. marca. (Izvirno). V Berlinu vlada razen manjših bojov in spopadov s komunisti mir. Vladne čete imajo v rokah večino mesta, le par okrajev drže še vedno komunisti.

Komunistična nevarnost.

Berlin, 20. marca. (Izvirno). Položaj je vsled komunističnega rovarjenja še jako zapleten in nevaren. Stavka je po večini še vedno v teku.

Bujičić ravnatelj direkcije plena.

LDU Beograd, 21. marca. Dolgoletni načelnik ministrstva za notranje stvari, g. Milorad Bujičić je imenovan za ravnatelja direkcije plena.

Slov. mestno gledališče.**Repertoar tekočega tedna:**

V torek 23.: »Sedemnajstletni«. Ab. B—30.
V četrtek 25.: Popoldne ljudska predstava »Le retour du bal«, »Poljub«, »Lotkin rojstni dan«. Zvečer: »Gospodje sinovi«. Ab. A—30.
V soboto 27.: »Velika srenja«. Ab. B—31.
V nedeljo 28.: Popoldne ljudska predstava »Brez denarja«. Zvečer: »Pepeluh«. Izven abon.
V torek 30.: »Kristova drama«. Ab. A—31.
V sredo 31.: »Kristova drama«. Ab. B—32.

Mala oznanila.

Viničar s 3—4 delavskimi močmi se pod dobrimi pogoji takoj sprejme. Dr. Rapoc, Aleksandrova cesta. 2—2

Prva slovenska brivnica se slavnemu občinstvu priporoča. Za točno in čisto postrežbo se jamči. Fran Novak, brivski mojster, Aleksandrova cesta št. 22 (prej G. Gredlič).

Kupi se žična mreža vsake širine in dolžine. Natančnejša pojasnila daje progovna sekcija Maribor kor. kol.

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska „Mariborska tiskarna“, Maribor.

Zahvala.

Za vse izraze iskrenega sočutja povodom bridke izgube ljubljenega

Mirko-ta

se zahvaljujeta

globoko žalujoča

Mirko in Mila Pirec.**Rezan in okrogel les**

tramove — drva — oglje — kupuje vsako množino

„DRAVA“, lesna trgovska in industrijska družba z o. z. MARIBOR.

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame

vsako vrsto straženja v mestu, na kolodvorih, kakor tudi spremljanje železniških voz. Pojasnila v pisarni Pristaniščna ulica 2.

Inserati

„Mariborskem delavcu“

imajo vedno

velik uspeh!

Ne zamudite torej ugodne prilike!

Največje domače podjetje v Jugoslaviji!

„Balkan“

Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba

• MARIBOR •

Pisarna: Cankarjeva ulica št. 1
Telefon interurb. 375

Redne zveze z največjimi tu- in inozemskimi tvrdkami.

Špedicijski oddelek:

Prevažanje vsakovrstnega blaga na mariborskem trgu, špedicija vseh vrst, zacarinanja, prevoz z nabiralnimi vozovi na vse strani, selitve s patentiranimi vozovi, uskladiščenja raznega blaga in pohišva.

Blagovni oddelek:

Prodaja vsakovrstnega blaga na debelo, import ter eksport, prekmorska kupčija.

Komisija:

Prevzame se vseh vrst blago v prodajo.

Mariborska eskomptna banka

v Mariboru, Aleksandrova cesta 11

Podružnice: Murska Sobota in Velikovec.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.

Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.